

HITTA I PASSHANDLINGAR

Att utfärda pass för inrikes- och utrikes resenärer var under 1700- och 1800-talen en sak för landshövdingarna i länen eller överståthållaren i Stockholm. *Passjournalerna* framväxte därför på landskanslierna och hamnade till slut i landsarkiven. Även uppgifter om av magistrater eller kronobetjänter utfärdade pass kom till länsstyrelsearkiven.

Riksarkivets ämnessamling *Passväsen* (förteckning *Smärre ämnessamlingar 757* i hylla 13) innehåller slumpvis bevarade passansökningar från tiden före 1809. Dessa förvaras i Marieberg.

Skyldigheten att ha pass vid resa upphörde 1860. De återinfördes vad utrikes resor beträffar i samband med första världskrigets utbrott 1914. Passen utfärdades till 1940 åter av länsstyrelserna.

Enligt 1940 års passkungörelse skulle **STATENS KRIMINALTEKNISKA ANSTALT** föra ett centralt passregister. Fr. o. m 1964 förs detta av **Rikspolisstyrelsen**. Det bygger på passansökningar från allmänheten, vilka sökes på följande sätt:

- 1940-1951 fördes ett *Alfabetiskt kortregister* på fullständigt namn. Korten ger uppgift om passets nummer. Passansökningshandlingarna ingår i serie F III a Statens kriminaltekniska anstalts registraturavdelnings arkiv.
- 1952-1960 lades själva *Passansökningarna* i en alfabetisk *årsserie*, så att de även tjänstgör som registerkort. Sökning sker alfabetiskt inom respektive år.
- 1961 -1964 lades *Passansökningarna* i en sammanhängande alfabetisk svit.
- 1964-1995 är *Passansökningarna* lagda i en nummerserie. De är sökbara genom register på mikrokort på passnummer och på namn.

De i Riksarkivet förvarade passhandlingarna, 1940-1995, är placerade i Arninge. Tillgången till passansökningar i Riksarkivet begränsas av sekretesslagens 7 kap 15§ (högst 70 år). Denna innebär framförallt att det är fotografierna som skyddas och inte får lämnas ut om det inte står klart att den som avbildats inte lider men av att fotot utlämnas. En prövning måste alltid ske vid en begäran om utlämnande varför man inte kan räkna med att få omedelbar tillgång till passansökningar vid ett besök i Arninge. Begäran ska ske skriftligen oavsett om man skickar den eller lämnar den till forskarexpeditionen i Arninge.

För tiden fr.o.m. 1996 förvaras passansökningarna alltjämt hos Rikspolisstyrelsen. Viseringar av utlänningars pass utfärdades från 1917 och fram till juni 1944 av UD:s expedition för utländska passärenden, därefter av Statens Utlänningskommission. Handlingarna finns dels i UD:s avdelnings- och byråarkiv, dels i Statens utlänningskommissions arkiv i RA, Marieberg. Journaler över utrikesresenärer 1735-1851 finns i Amiralitetskvarte-ringskassans och Flottans pensionskassas arkiv i Krigsarkivet. Se artikel av Elsa Nordström i *Meddelanden från Krigsarkivet VI*.